

általánosságok szintjén, hanem belemélyedve a szakmai részletekbe is. Így tehát jó címre érkezett a szerkesztőbizottság (amelynek egyébként évek óta tagja Szántó) felkérése, s valóban kiegyensúlyozott, a fejlődési trendeket jól érzékelő, elfogulatlan beszámoló lett a két szerző munkájának az eredménye. Pedig voltak itt csapdák bőven. Vegyük először a szakmai csapdákat. Hogyan értékeljük az intézményi átalakulást, a könyvtárak sorának bezárását? Sor került-e a váltók átállítására a szakma gondolkodásában? Hogyan küszködnek az egyes országokban a könyvtárügy új jogi alapjainak megteremtésével? Talán ezeken a pontokon lehet leginkább megragadni az átalakulás hozta nehézségeket, azokat a mindennapi küzdelmeket, amelyek a kívülálló számára egy természetes folyamat jelenségeinek számítanak, ám a benne élők számára mindennapos harcot jelent társadalmi és szakmai környezetükkel, sokszor a pusztán túlélésért.

A még álságosabb csapda politikai jellegű. Régiókra jellemző a nemzetek keveredése, s ebből következően a kisebbségek létezése. A szerzők nem megkerülik, hanem hatástalanítják ezt a csapdát azzal, hogy tárgyilagosan, nemzeti elfogultság nélkül veszik számba az eseményeket, írják le a helyzetet. Azt hiszem, ez az egyetlen módszer e kényes téma kezelésére.

Végezetül fel kell tennünk a kérdést: hogyan szerepel a magyar könyvtárügy ebben a világáttekintésben?

Két magyar szerzőről már esett szó, közülük az egyik a szerkesztőbizottság tagja is. Örömmel láttuk *Bátornyai Viola* nevét társszerzőként a nemzeti könyvtárakkal foglalkozó fejezet élén. Ilyenkor érzi az ember azt, hogy mint szaktárs, maga is részesül abból a megtiszteltetésből, ami e három kollégánkat a felkérésben megnyilvánuló bizalommal érte. Aki tehát eddig már bizonyított, aki részt vett, s nem csak passzív szemlélőként, konferenciák vattájaként a nemzetközi könyvtári életben, s

szakirodalmi munkájával bizonyította képességeit, az számíthat ilyen megbízásokra. Annál is inkább, mert a kötet szerkesztősége megfogadta a korábbi kritikákat, s igyekezett az angol dominanciát a szerzői körben csökkenteni. Erre kész a továbbiakban is, s nyitott újabb, akár és sőt önként jelentkező szerzőknek teret adni. Rajta, kartársaim!

S a magyar könyvtárügy? Tulajdonképpen nem panaszkodhatunk, köszönhetően főleg a régiókról és a nemzeti könyvtárakról szóló beszámolóknak. Még a közművelődési könyvtárakról szóló írásban is fellelhetjük magunkat. Nem számíthatunk arra, hogy az általános trendekről vagy a technológiai fejlődésről szóló szemlék trendszettereként említsenek bennünket. Persze, sok minden azért megérdemelte volna a világ figyelmét, ha tudna magyarul olvasni. De nem tud, s valószínűleg a jövőben sem fog megtanulni. A tanulságot ismételtelen le kell vonnunk: nekünk kell angolul megtanulnunk (hiába, szakmánk angolul beszél), s nemcsak megtanulnunk, hanem publikálnunk is kell ezen a nyelven. Ráadásul külföldi vagy nemzetközi folyóiratokban. Hiszen lám, azért esik szó a magyar közművelődési könyvtárakról, mert a BOBCATSSS szimpózium anyagát a holland rendezők voltak szívesek angolul publikálni. Ami csalódást okozott nekem, az az, hogy a már két évtizede nagy újszerűséggel és fáradságos munkával készülő *Hungarian Library and Information Science Abstracts* használata nem érződött az áttekintésekhez fűzött bibliográfiákban.

Végezetül hadd hívja fel a recenzens is a figyelmet arra, amit a kiadó a kötet fedelén is érdemesnek tartott feltüntetni: a tanulmányokhoz összesen 1800 friss szakirodalmi tételt tartalmazó bibliográfiák csatlakoznak. A kiinduló tájékozódáshoz tehát nélkülözhetetlen a – reméljük folytatódó – sorozat.

Papp István

(Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár)

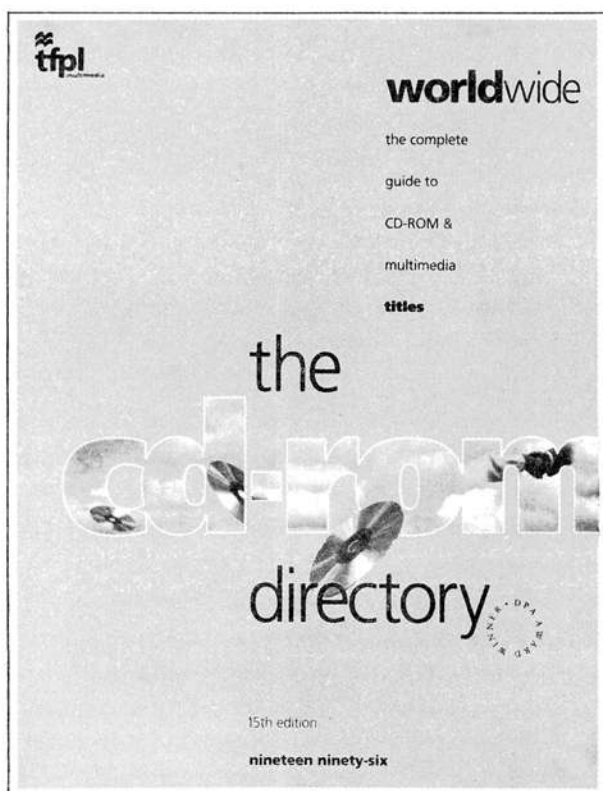
A megújult „TFPL”

Új közös vállalkozás, a *TFPL Multimedia* kiadásában jelent meg idén „a TFPL”, vagyis a *The CD-ROM Directory*, amely ma már csak az öt hasonló, teljességre törekvő kiadvány egyike, igaz, a legbővebb közülük. Összehasonlításként az öt kiadvány CD-ROM-változatában ismertetett címek és cégek száma:

- *The Multimedia & CD-ROM Directory 1996 on CD-ROM* (TFPL Multimedia): 13 000 CD-ROM-cím, 10 000 cég.
- *CD-ROMs in Print* (Mecklermedia): 8000 CD-ROM-cím.
- *CD-ROM of CD-ROMs* (ESX Essex Interactive Media): 7000 CD-ROM-cím, 6480 cég.

- *Gale Directory of Databases* (Gale Research – SilverPlatter): 5300 online adatbázis-, 3500 CD-ROM-, floppy- és mágnesszalagcím.
- *CD-ROM of CD-ROMs* (Walnut Creek CD-ROM): nincs adat.

„A TFPL” CD-ROM lemezen évente kétszer, de nyomtatva továbbra is csak egyszer jelenik meg. 1996. évi 15. kiadása 6 pontos betűvel nyomtatott, 1214 oldalas A/4-es kötet, vagyis ebben a hagyományos formában lassan eléri a kezelhetőség határát. Levonva a tanulságot az előző év sikertelen ötletéből, a nyomtatott változatban ismét előrekerült benne a kiadványokat leíró rész, és mögé került a cégeket ismertető. Mindkettőt megelőzi



The CD-ROM Directory. Worldwide the complete guide to CD-ROM and multimedia titles. – TFPL Multimedia Ltd. London, UK, 1996.
ISBN 0-333-66255-5
ISBN 1-56159-185-8 (USA)

azonban egy sor rövid tanulmány a CD-ROM technikáról és a CD-ROM üzletről. A kiadvány főrészt a szokásos indexek követik: a címek tárgyindexe és keresőprogram szerinti indexe, valamint a cégek országok szerinti indexe.

A keresőprogramok szerinti indexből az a furcsaság derül ki, hogy a legtöbb kiadvány a Corel cég egyedinek jelölt programjával kereshető. Közel hat hasábon át sorolja ugyanis az index a Corel Professional Photo CD Series kiadványait. Két hasábnál (170-180 címnél) többel dicsekedhet még a Dataware Technologies CD Answer, a Folio Corporation Folio Views, a West Publishing PREMISE Research Software és a SilverPlatter SPIRS nevű keresőprogramja.

A cégek országok szerinti indexében természetesen kiemelkedően vezet az USA (kb. 19 hasáb), a második helyen Nagy-Britannia áll (hét hasáb). Két hasábnál többet foglal el még Franciaország és Németország, egy hasábnál többet Ausztrália, Kanada, Olaszország, Japán és Hollandia.

Magyarország a kötetben szereplő nyolc kiadvánnyal, a tavalyi szám felével erősen alulreprezentált. Ebben minden bizonnyal maguk a kimaradt cégek a hibásak, hiszen a kötet végén elhelyezett úrlapok kitöltésével és beküldésével kerülhetnének be a kötetbe és az adatbázisba ők és a kiadványaik.

Válas György
(OMIKK)

Az Információs Társadalom Fóruma

A Bangemann-jelentésnek megfelelően az Európai Tanács a Korfun elfogadott *Európa az információs társadalom útján* program értelmében életre hívta az *Információs Társadalom Fórumát*.

Az 1995 júliusában megalakult fórum célja, hogy a különféle szakmák szakértőinek vitája alapján kialakítsa az információs társadalom általános körvonalait. A fórumtól ösztönző gondolatokat vár el az Európai Bizottság.

A fórum 124 társadalmi, gazdasági és kulturális szakértőjét az Európai Unió tagországi és testületei delegálták. Félévenként ülészik, és éves beszámolójában az Európai Bizottság elé tárja a viták során kiérlelt javaslatait az információs társadalom építésével kapcsolatosan.

Az Információs Társadalom Fóruma munkacsoportokban dolgozik. Az eddig életre hívott munkacsoportok az információs társadalom hatását vizsgálják:

- a gazdaságra és foglalkoztatottságra;
- a társadalomra és a demokráciára;
- a közszolgáltatokra;
- az oktatásra, képzésre és továbbképzésre;
- a kultúrára és a médiumokra;
- a kutatásra, fejlesztésre, technológiákra és az infrastruktúrára.

A fórum vezető testülete az elnökből, az alnökből és az egyes munkacsoportok vezetőiből áll. Ők szerkesztik meg a munkacsoportok jelentései alapján az Európai Bizottsághoz eljuttatandó éves jelentést.

Titkársága Brüsszelben B-1049 Rue de la Loi 200) működik, és szívesen áll az érdeklődők rendelkezésére.

/Information Society Forum: the current state of play. = I and T Magazine, 18. sz. 1995. okt.-nov. p. 2-3./

(Reich György)